

ROB KATTENBURG

Een Wydtschip. Voorzien van een staand gaffeltuig. Het wydtschip is de grotere zuster van het smalschip. Zie ets Reinier Nooms, genaamd Zeeman, ca. 1623-1664 uit de serie (36 st) etsen, *Verscheijde Schepen en Gesichten van Amstelredam, Naer t leven afgetekent en opt Cooper gebracht, door Reinier Nooms, al'as zeeman'*. Eerste deel A.11.

Een Jacht (in de voorgrond). Een verzamelwoord voor plezier en staatsvaartuigen. De grote jachten in de 17 e eeuw noemt men nu meestal statenjacht. Schepen in dienst van de Algemene of Provinciale Staten, de stadhouder, de compagnieën en de Admiraliteit.

Een Fluit (in de achtergrond). Oorspronkelijk een Nederlandse koopvaardijship vooral uit de 17e en 18 e eeuw, dat ook gebruikt werd in Duitsland, Vlaanderen, Frankrijk en Engeland. Het type groeide uit tot het voornaamste koopvaardijship in Europa. Het kon zeer economisch gevaren worden door een kleine bemanning. Vooral door de eenvoudige tuigage. De fluit had in tegenstelling tot de spiegelschepen een rond achterschip.

Een Tweedecker. De grote driemaster op de boeg gezien is in dezelfde positie weergegeven door Willem van de Velde de Jonge (privé collectie Rob Kattenburg) en Ludolf Backhuysen. Backhuysen maakte een grote ets omstreeks 1660 (ex-collectie Rob Kattenburg) waarop een vrijwel identieke driemaster.

Een Fregat. Een licht wendbaar oorlogsschip. Fregatten in de 17e eeuw zijn oorlogsschepen die minder dan 40 stukken geschut voeren en die niet gebruikt worden als slagschip in de linie of de mêlée van het zeegevecht, maar als boodschapper, verkenner of transportschip. Zie ets Reinier Nooms, genaamd Zeeman, *Verscheijde Schepen en Gesichten van Amstelredam, Naer t leven afgetekent en opt Cooper gebracht, door Reinier Nooms, al'as zeeman'*. Eerste deel A.3

Dutch Old Master Marine Paintings, Drawings & Prints

JAN THEUNISZ. BLANCKERHOFF, ook wel genoemd Jan Maat (Maet)

(Alkmaar 1628 - Amsterdam 1669)

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

Schepen voor de kust, mogelijk van Emden

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

Doek, 99,5 x 197,5 cm.

Gemonogrammeerd; BH (aan elkaar geschreven)

Herkomst

Jean-Isidore Harispe, Graaf Harispe (1768-1855),

later Maarschalk van Franrijk in 1851.

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

Jan Theunisz. Blanckerhoff werd op 18 oktober 1649 als zelfstandig meester in het Alkmaarse St. Lucasgilde opgenomen. Volgens Houbraken verbleef hij later twee of drie keer in Rome. De kunstenaar verwierf er bij de Nederlandse schildersbent de bijnaam Jan Maat.

In 1659 was Blanckerhoff in ieder geval weer terug in het vaderland omdat hij op 5 april 1659 in Amsterdam in ondertrouw ging.

Tijdens de Tweede Engelse oorlog (1664-1667) trok de kunstenaar er twee keer met de Staatse vloot op uit in 1665 en in 1666. Hij kreeg betaald als adelborst en mocht in de kajuit met de kapitein de maaltijden gebruiken.⁽¹⁾

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

Volgens Houbraken zou Blanckerhoff in de lente van 1669 zijn schep gegaan op de vloot van de Graaf van Waldeck om de Turken uit Candia te verdrijven en op 2 oktober van 1669 werd de kunstenaar begraven op het Westerkerkhof te Amsterdam.

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

- ↑ De "ervare schilder van Zeezaken", zoals hij werd genoemd, werd getracht te "teekenen of schilderen het gunt remarquabels tusssen weedersyds vlooten (de Engelse en de Staatse vloot) zal komen te passeren". Voorwaarden was wel dat hij gehouden was "de principaalen vooraf aan deesen Raade (de gecommitteerden van de Admiraliteit van Amsterdam) te presenteren".

- ↑ Op 12 december 1663 besloot het college dat Blanckerhoff“ voor de schoorsteen in de nieuwe sael van haer Ed: Mog. Logement voor de somme van achthondert gulden sal schilderen en na sijn uijterste vermogen opt constichst afbeelden de zeestrjdt in 1573 opde Zuijderzee tusshen de Graef van Bossu en d’Armade deses quartieren gehouden”.

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

Het belangrijkste schilderij dat Blanckerhoff schilderde was 'De Slag op de Zuiderzee, voor de rede van Hoorn'. (In beheer van de Rijksdienst Beeldende Kunst Den Haag). Dit belangrijke schilderij met misschien wel de fraaiste zeventiende-eeuwse gesneden lijst die bewaard is gebleven werd in 1663 besteld voor 800 gulden door de gecommitteerde Raden van Westfriesland en het Noorderkwartier ⁽¹¹⁾. Een aanzienlijk bedrag in die jaren.

Ons schilderij is het tweede belangrijke werk van Blanckerhoff. Men vindt in het oeuvre van Blanckerhoff de invloeden terug van Jan Porcellis en Simon de Vlieger en kunnen we zijn werk plaatsen in de zogenaamde grijze of tonalistische school. Het oeuvre van Blanckerhoff lijkt klein maar is nog uit te breiden met schilderijen die nu nog ten onrechte zijn toegeschreven aan o.a. L. Backhuysen, A. van Everdingen, en A. Smit. Op het schilderij is van links naar rechts te zien een *Wydschip*, een *Tweedekker*, een *Fluit*, een *Jacht* en een *Fregat*.

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam

De Slag op de Zuiderzee, 1663, Rijksmuseum Amsterdam